

Kovo 8-oji: jei ne radijas ir feisbukas, tokios dienos nė neprisiminčiau

Daiva TAMOŠAITYTĖ

„Tu – išdavikė“, – kelis kartus iš lėto kartoja diktoriaus Marijaus, skaitančio nacionalinio diktanto tekstą, balsas. – Kas bus, jei mums gims dukra? Kas, jei dar viena moteris?“ Dvilės tekstas kovo aštuntąją – apie kovo 8-ąją. Apie moteris, gyvenančias nuolatinėje frustracijoje, nes iš jų be paliovos reikalaujama būti tobuloms, amžinai ko nors nedaryti arba būtinai atlikti, jei padarai, visad negerai, ir t. t. Galiausiai diktanto moteris apsisprendžia gimdyti dar vieną „neaprėpiamą galybę“... Neabejoju, kad kiekviena pasirašytų po šiuo tekstu, kuris rašantiesiems diktantą turėjo nuskambėti nejaukiai ir net nesuprantamai. Išjungiu radiją ir čiaupą.

Jei ne ta kovo 8-oji, gal ir neprisimintum trauminių patirčių, nuolatinio tavęs kontroliavimo per atstumą, nematomai, o jei, jų manymu, peržengi ribą – staigiai ir šiurkščiai primintos tavo, moteriške, vietos. Primintos ne tiesmukai, o jiems žinomais veiksmingiausiais būdais.

Bet tu, kol nežinotai, kaip surėdytas pasaulis, jų nelaikei savo priešais.

Rasa Baločkaitė iš pat ryto įdeda į feisbuką tiesų komentarą, po kuriuo irgi pasirašyčiau...

Na, tai su Moterų solidarumo švente. Už viską. Už “kodėl dirbai, tavęs gi niekas nevertė”, už “jei gyvenai be šilto vandens, tai gal buvo visai smagu”, už “jei NY pusiau legaliai dirbai juodžiausius darbus, tai pati kalta – reikėjo eit į Kolumbijos universitetą dėstytojaut”, ir už “tau bepigu, aš tai vaikus auginu.” Už pažeidinėjamas autorines teises, už akių vartymą man skaitant pranešimą konferencijoje. Už tai, kad mano entry Sage politikos mokslų enciklopedijoje “nepakankamai kairysis, ir reikia rašyt ne taip o kitaip”, už tai kad straipsnio apie Solovkus, kurio jūs net nesugebėjot perskaityti, pavadinime “banali metaforma”,

už tai, kad mano straipsnis, kurio pagrindu sukurtas filmas, remiasi "neteisingomis prielaidomis", kurias suformulavo ne kas kitas, o Homi anti semitizmas Bhabha. Ir už nuostabius laiškus apie mano "galias ir privilegijas, kurių aš neturiu teisės neigt" – tobulas, aš, kaip tas Ewige Jude, apskuręs ir apiplyšęs, bet svetimas, todėl vis tiek esu pavydo, įtarinėjimų, neapykantos, pagiežos objektu ir sąmokslų teorijų subjektu. Koks solidarumas, tokie ir sveikinimai.

Dr. Rasos Baločkaitės post'as

Praėjo pusšimtis metų nuo gimimo, naivumas ir atviros pasaulį stebinčios akys priblėso. Dabar turbūt nebūtų nė vieno moters manifesto ar žinutės, po kuria nepasirašyčiau. Gal išskyrus Clarą Zetkin ir radikalųjį feminizmą, nes nematau, kad socialinis lyčių konstravimas pakeis ne tik fiziologiją, bet ir gyvybinėje plotmėje vešinčius instinktus. Apsikeitimas vaidmenimis nieko nesublimuoja. Todėl ta proga įkišu trigrašį į feisbuke iš Europos Parlamento tarptautinės moters dienos proga tiesiogiai transliuojamą siužetą, kuriame Angelika Mlinar iš EP Moterų teisių komiteto dėsto mintis apie tai, kaip vis dar maža moterų EP (34 %) ir t. t.: „Kodėl vyras su mikrofonu gerai girdimas, o moterys be mikrofonų skendi aplinkos triukšme?“ Atsakymo nesitikiu, o vyrai mėgina aiškintis savo teises ir ką gaus, jei moterys bus sulygintos su vyrais. Reakcijos į transliaciją – iš viso pasaulio. Palaikinu komentarą, jog 55 metų moterys atleidžiamos iš darbo, kad negautų pensijų. Žinoma, niekas nieko neišsiaiškins bent jau iki kitos kovo 8-osios.

Galėčiau feisbuke paskleisti tokį post'ą ir kartoti kiekvienais metais:

Na, tai su Moterų solidarumo švente. Už pradangintą kolegą iš JAV rekomendacinį laišką ir kabinėjimąsi per disertacijos aptarimus. Įžūlų aptarimų įrašo ištrynimą per pertrauką iš mano diktofono. Už gynimo dieną, kurią sužinojau, kad nedelsiant reikės operuotis, bet visą dieną krečiama šalčio laukiau vakaro, nes buvau ypatingai „pagerbta“ – gyniausi antra iš eilės ir nebeturėjau galimybės ramiai padėkoti kolegoms ir artimiesiems, išskubėjusiems namo. (Gal kas prisimena, kaip po penkerių doktorantūros metų gynimui nebuvo skirta atskira diena, kaip priklauso?) Už kerštą, kad pirmoji į filosofijos lauką įvedžiau naują mąstytoją, todėl tema neaišku kieno sprendimu nebuvo įtraukta į darbų

planą. Už sustabdytą pirmąją LT mokslo straipsnį apie tantrą ir už ketverius metus nespausdintą – apie E. Saido „Orientalizmą“ remiantis dar ir ką tik išėjusia oponuojančia R. Irwingo For the Lust of Knowing. (Tuo metu Saidas buvo topinė naujiena ir didelis buzz akademiniuose sluoksniuose). Už tai, kad nesuprantate Rytų metafizikos ir neturite naujausių mokslo leidinių. Ir už visa kita. Tai skirta kurmiams, nedrįsusiems atvirai skandinti. O garbingiems oponentams ir gynimo „penketukui“ už puikų įvertinimą – ačiū. Ir visiems tiems vyrams, kurie mane už pakarpos tempė į vadovaujančias įvairiausių visuomeninių veiklų, tarybų, profsąjungų steigimo pareigas, nes tarp vyrų – jūsų žodžiai – neatsirado nė vieno sąžiningo ir drąsaus tipo. Įterpkite veiduką. Nors ne, komentarų vis tiek nebus.

Prasidėjus #meetoo griūčiai, patempiau lūpą. Titaniškos pastangos įveikti amžiną vyriškąją prigimtį. Tarsi išviešinimas padėtų sutramdyti instinktus ir seksualinį priekabiavimą, vieną veiksmingiausių priemonių laikyti moterį už apynasrio – padėtų nors per plauką. Visos tos istorijos visada baigiasi sugriauta moterų reputacija – dar blogesne, nei tada, kai jų budeliai su pasimėgavimu skleidė gandus ir kitokią informaciją apie „savanorišką“ intymumą su darbdaviu, instituto vadovu ar netrukus į slaugos ligoninę atsigulsiančiu proto bokštu, nesvarstančiu, kad jo atgrasi suvytus raganosio oda apskritai dar gali būti prisilietimo objektu. Nei tada, kai klasta į vyno taure gal subėrė protą temdančios chemijos. Nei tada, kai vėžiu galbūt sergančios dukros tėvo paprašytas daktarėlis vietoj kolegų palatos nieko neįtariančią auką nusivedė į barą (pati kalta, kad grožis temdo protą), ir to užteko veidmainių miestui užti apie „puolusią angelą“. Milijonai panašių istorijų sukasi pasaulio žiniasklaidoje ir užkulisiuose. Apie sulaužytą jaunos moters, išdrįsusios paduoti į teismą skriaudėją, likimą atvirai ir taikliai parašė Gabija Grušaitė knygoje „Stasys Šaltoka“. Ir taip, moterys nūnai rašo literatūrą, kurioje vyrams nenusileidžia ne tik intelektu, bet ir keiksmožodžių srautu, ideologinėmis klišėmis, tematika: alkoholizmas, narkotikai, raminaieji, savižudybės, depresija, melancholija, tuštuma, atviros ir nuobodžios iki pamėlynavimo sekso scenos. Ar už tai jos kovojo?

Argi moteris kovoja? Jei kovoja, tai vyrai pasimeta ir arba ignoruoja (moterį reikia ginti), arba nesistebėk, kad gauni atgal kaip kaktomusą susirėmus dviem avinams. Tarsi trečio kelio – pagarbos – nebūtų. Tarsi dukterų jie neturėtų. Ar kas nors pasikeis, jei geriau už Freudą išnagrinėsi, kad žiaurumas kyla iš baimės ir prarasto kontrolės jausmo?

Taigi kovo 8-ąją nėra ką pasakyti, išskyrus tai, kad ne „Paskenduolės“ laikai, ačiū

Dievui. Ir kad jie negriš. Patys skandinkitės už tai, ką padarėte nekaltoms aukoms. Nebūtinai alkoholyje, užteks literatūros bei filosofijos vandenyno. Tie, kurie nepaisote net luomo, giminės vardo, pasiekimų ir su elito atstovėmis elgiatės kaip su nekilmingomis baudžiauninkėmis, kartu išmintingai postringaudami apie pasaulį, Europą ir Platoną.

Gražioms, talentingoms ir nepriklausomos moterims aišku, kad nuo pozityvaus ir negatyvaus vyrų dėmesio neapsaugos nei įstatymai, nei sutuoktinis, nei angelo sparnai. Padėtų čadra, rimtai. Klauzūra irgi gerai. Gali siekti, kad per riebalų sluoksnį nebeįžiūrėtų taurių tavojo veido ir figūros bruožų. Daugiau išeičių nėra.

Su lygių teisių ir progresyvizmo siekiančiomis merginomis pasidalinsiu neseniai visai netikėtai pasidaryta išvada, kad esu tikrų tikriausia sovietmečio ideologijos – brežnevinio sąstingio laikų auka. Mat tais laikais mes mokėmės kartu su berniukais (atskirų gimnazijų nebebuvo), gatvėse buvo ramu, per pamokas ir paskaitas girdėjome apie „šviesų rytojų“. Jokios segregacijos anei diskriminacijos. Su draugais studentais galėjai vaikščioti kad ir naktį gatvėmis, eiti drauge kur nori – į koncertą (kuris baigdavosi kone 11 vakaro, o dar reikėdavo grįžti namo), teatrą, pasivaikščioti į mišką, prie upės, klaidžioti skersai išilgai Vilniaus, žaisti badmintoną ar tinklinį – kaip lygus su lygiu. Į galvą neateidavo, kad reikia saugotis anos lyties, nebūdavo ir apkalbų. Buvau auklėjama, kad „esu žmogus“. Ir buvau Žmogus, ir su visais elgiausi kaip su žmonėmis. Net mažčiau ir kalbėjausi su ana lytimi kaip su žmonėmis. Užtat kai baigėsi totalitarizmas ir prasidėjo nevaržomo liberalizmo epocha, žmogumi manęs jau niekas nebelaikė. Tik Moterimi. Dėl to teko skaudžiai nusivilti. Galiausiai net per mano knygos pristatymą buvau viešai pasmerkta, kad „vyriškai mąstau“.

Brangiosios feministės, marksistės ir leftistės! Tik įvedus totalitarizmą galima švęsti kovo 8-ąją ir laisvai dykinėti. Ar ne juokinga?

Kovo 8-oji – šventė, į kurią sovietų okupacijos laikais žvelgėme su panieka ir niekada nešventėme. Ji buvo privaloma ir dvelkė rūsčiu tarybinės moters traktorininkės, fabriko darbininkės, kolūkietės ir partietės pasiryžimu būti dar tvirtesnei už vyrą. Vyrai tą dieną skubėdavo tekini per miestą su raudonų gvazdikų puokštėmis. Sovietai išnaudojo idėją kovoti su moterų diskriminacija ir pavertė sovietinio rojaus fetišu. Okupuotų kraštų moterims tai visada asocijavosi su okupantėmis komunistėmis, primityviu rėksmingumu, plūdimusi viešajame transporte ir visa kuo, kas svetima. Nuo 1975 metų švenčiama JTO, ši diena nūnai

Lietuvoje – atmintina diena, vis tiek neatsiejama nuo karingo feminizmo, su kuriuo ne visos ir ne visi nori tapatintis. Nors gėlių moterys mėgsta gauti visada ir bet kuria proga...

Nūnai, jei ne radijas ir feisbukas, tokios dienos nė neprisiminčiau.

pasauliolietuvis.lt